

SULAT HIKARUWA PA MANGA TAU KURINTU 2 KURINTU

Pahāti

Siyulatan hi Paul magbalik in manga Almasihin ha Kurintu sabab awn manga kaibanan Almasihin in dimugal kaniya iban nagbichara mangī' pasal niya. Sagawa' wala' hi Paul nagtaw' ha lawm atay niya sin pasal ini. Gām mayan piyakita' niya kanila sin mabaya' tuud siya magdayaw iban sila. Ha panagnaan sin sulat ini bicharahun hi Paul in pasal niya iban sin manga Almasihin ha Kurintu. Hibayta' niya bang mayta' matugas in bichara niya ha manga Almasihin, amu in nagbichara mangī' pasal sin hinang niya, lāgi' miyamagad sin hindu' bukun bunnal piyanghindu' sin manga tau, amu in nagpabaw'-baw' nanghindu' sin kasabunnalan. Kimuyag da isab hi Paul sin in manga Almasihin dimungug sin bichara niya, sarta' nagsusun sila sin manga kasāan nahinang nila.

In Salam-duwaa hi Paul

¹ Sulat ini naug dayn kāku', hi Paul, amu in nahinang hambuuk tau kiyawakilan hi Īsa Almasi dayn ha kahandak sin Tuhan.

In sulat ini hipasampay ku iban sin hambuuk taymanghud natu', hi Timuti, mari pa manga jamaa Almasihin, suku' sin Tuhan ha dāira

Kurintu, iban pa katān tau suku' sin Tuhan ha hula' Akaya.

² Mura-murahan bang mayan kamu dihilan sin Tuhan, Ama' natu', iban hi Panghu' Īsa Almasi tulung-tabang iban kasannyangan in lawm atay niyu.

Magsarang-sukul hi Paul pa Tuhan, amu in Tumabang sin Unu-unu Kasusahan Natu'

³ Magsarang-sukul kitaniyu pa Tuhan, amu in Ama' hi Īsa Almasi Panghu' taniyu, iban amu in bayng'ulungun kātu'niyu iban tumabang sin unu-unu kasusahan natu'. ⁴ Tiyabangan kami sin Tuhan pataptapun in atay namu' ha unu-unu kasigpitan kumugdan kāmū', ha supaya isab makatabang kami magpataptap sin atay sin manga tau kiyukugdan sin indaginis kasigpitan. In tabang namu' kanila biya' da isab sin tabang sin Tuhan kāmū'. ⁵ Pagka kami nalapay sin mataud kabinsanaan biya' sin kiyalabayan sin Almasi, damikkiyan da isab malapay kami sin tabang sin Tuhan amu in tabang niya dakula' piyanaug kāmū' sin Almasi. ⁶ In sabab hangkan kami nakalabay kasusahan karna'-sabab niyu, ha supaya tumaptap in lawm atay niyu iban malappas kamu sin Tuhan. Damikkiyan, nakananam kami tabang sin Tuhan karna'-sabab niyu, ha supaya kamu malapay sin tabang sin Tuhan. Ha supaya isab pakusugun niya in iman niyu, ha supaya kamu makatatas dumā sin manga kabinsanaan biya' sin kiyalabayan namu'. ⁷ Manjari, di' kami magduwa-ruwa pikilan ha pasal niyu sabab

kaingatan namu' in kamu yan sumandal da sin kabinsanaan biya' sin kiyalabayan namu'. Na tantu biya' da isab kamu kāmū' numanam tabang dayn ha Tuhan magpataptap sin lawm atay niyu.

⁸ Na, manga taymanghud, mabaya' namu' hipaingat kaniyu in kasigpitan kiyalabayan namu' ha waktu didtu kami ha hula' Asiya. Sangat makalap in kasigpitan kiyalabayan namu' didtu, hangkan wala' na kami nagniyat sin mabuhi' pa kami. ⁹ Pangannal namu' miyabut na in gantaan namu'. Sagawa' hangkan kami piyananaman kabinsanaan bihādtu, ha supaya kami mamintang sin subay kami di' mangan-dul ha baran namu', sagawa' subay hambuuk-buuk Tuhan in pangandulan namu', amu in Tuhan makapabuhi' magbalik ha manga patay. ¹⁰ Piyuas niya kami dayn ha kapiligruhan, amu in ambaya' na makamatay kāmū', iban puasun niya da isab kami dayn ha unu-unu kapiligruhan ha susūngun. Siya da in hiyuhuwat-huwat namu' manglappas kāmū' dayn ha waktu pa waktu. ¹¹ In kamu isab makatabang kāmū' kaagi sin pagpangayu' niyu duwaa kāmū' pa Tuhan. Tantu dungugun sin Tuhan in manga pagpangayu' duwaa sin tau mataud duun kaniyu, iban in kami dihilan na sin Tuhan karayawan amu in piyangayu' niyu. Sakali dayn didtu isab mataud da tau in magsarang-sukul pa Tuhan sabab sin tabang sin Tuhan kāmū'.

In Sabab Hangkan hi Paul Wala' Nakakawn pa Kurintu

¹² Na, ini in hambuuk hikapagbantug namu' makarihil karayawan kāmu' sabab in addat namu' pa tau katān, labi awla na pa kaniyu, marayaw. Mabuntul in unu-unu kawl-piil iban maksud namu', sabab iyaagad namu' in dīhil kāmu' sin Tuhan. Bukun ingat-kapandayan sin mānusiya' in iyaagad namu', sagawa' in hinang namu' nangandul kami ha tulung-tabang sin Tuhan. ¹³ Wala' kami nagsulat kaniyu sin unu-unu di' niyu mabacha iban kahātihan. Iban in kabayaan ku kahātihan niyu tuud marayaw in pasal sin hinang namu', ¹⁴ amu in wala' niyu pa tuud kiyahātihan ha bihaun, ha supaya bang maabut na in adlaw sin pagbalik mari hi Panghu' Īsa, makapagbantug kamu pasal namu', biya' da isab sin pagbantug namu' ha pasal niyu.

¹⁵ Na, pagga wayruun hawal-hawal ku ha pasal sin pagbantug niyu kaku', napikil ku tagna' mamisita mawn kaniyu makaruwa, ha supaya madubli in karayawan makawa' niyu. ¹⁶ Napikil ku humapit mawn kaniyu ha panaw ku tudju pa Makidun iban humapit magbalik ha sūng ku muwi', ha supaya mapaintul niyu in pagtulak ku harap pa hula' Yahudiya. ¹⁷ Na, pagga wala' nakalanjal in panaw ku, hātiku in pangannal niyu magpinda-pinda in pikilan ku. Atawa baha' in pangannal niyu in maksud sin hinang ku magdūl sadja sin kanapsuhan ku. Ubus aku imiyan, “Huun”, ubus aku imiyan, “Di”.

¹⁸ Sagawa' di' aku maghinang sin biya' ha yan, sabab bang kamu mangandul da ha Tuhan subay isab kamu mangandul sin in bichara ku bunnal. Bang aku makabichara, “Huun”, di' mahinang,

“Di’”. ¹⁹ Sabab hi Īsa Almasi, in Anak Tuhan, amu in piyagnasihat kaniyu hinda Silas kay Timuti iban na sin baran ku, bang makaiyan na, “Huun”, di' na mahinang, “Di’”. In hi Īsa amuna in magpakita' sin kasabunnalan sin bichara sin Tuhan. ²⁰ Sabab siya in dimihil kamakbulan sin katān paljanjian sin Tuhan. Hangkan dayn ha pasal sin nahinang hi Panghu' Īsa Almasi makaiyan kitaniyu, “Amin”, pa Tuhan. Na, dayn ha sabab yan siyanglit natu' in Tuhan. ²¹ Lāgi', in Tuhan amu tuud in dimihil kātu'niyu hugut atay tumattap ha Almasi. Iban Tuhan tuud in nagpī' kātu'niyu mahinang suku' niya. ²² Dīhilan niya kitaniyu pangindanan sin in kitaniyu suku' niya, lāgi' piyatulun niya in Rū sin Tuhan pa lawm atay natu'. In Rū sin Tuhan amuna in pagparachayahan natu' sin hirihil da kātu'niyu sin Tuhan in katān tiyatagama niya kātu'niyu.

²³ Tuhan da in makaingat bang unu in ha lawm atay ku, iban siya in saksi' natu' sin hangkan aku wala' nakakawn kaniyu pa Kurintu, sabab di' aku mabaya' dumihil kasusahan kaniyu bang ta kamu kapag'amahan. ²⁴ Sagawa' ayaw kamu magpikil sin pag'agihan namu' kamu ha tungud sin pag'īman niyu bang biya' diin, sabab kaingatan namu' mahugut na in īman niyu ha Panghu' Īsa. In sabab hangkan kami naghinang timabang kaniyu, ha supaya sumūng in kakuyagan niyu.

2

¹ Na, hangkan napikil ku di' na aku mag-balik mawn kaniyu dumā sakit atay amu in

makasusa kaniyu, ² sabab bang ku pasusahun in lawm atay niyu, hisiyu pa isab in dumihil kakuyagan kaku' duun? Kamu na yan in dumihil kakuyagan kaku', sagawa' biya' diin in kahinang niyu ha yan bang ta kamu diri hilan kasusahan? ³ Kaingatan ku bang aku makuyag, tantu magad da isab kamu kumuyag katān. Sagawa' bang aku mawn kaniyu dumā sakit atay, tantu masusa kamu. Damikkiyan masusa da isab in atay ku. Dihilan aku kasusahan sin manga tau amu in hiyuhuwat-huwat ku makarihil kaku' kakuyagan. Hangkan sa piyarā ku in sulat nakauna mawn kaniyu. ⁴ Jagjag in lawm atay ku, sarta' timū' in luha' ku ha sa'bu ku nagsusulat sin sulat ku mawn kaniyu. Sabab di' tuud aku mabaya' bang sumusa in lawm atay niyu. Sagawa' in kabayaan ku kaingatan niyu bang biya' diin in laggu' sin kasi-lasa ku kaniyu katān.

Subay nila na Ampunun in Tau dayn ha Dusa Nahinang Niya

⁵ In nahinang kangian sin hambuuk tau duun kaniyu wala' da tuud isab nakasakit sin lawm atay ku, sagawa' in kamu atawa in kaibanan kaniyu, amu tuud in kiyarihilan tamak. Sagawa' di' na aku mamung ha pasal sin tau ini sin makasusa tuud ha atay. ⁶ Sabab sarang na in hukuman dihil kaniya sin kamatauran duun kaniyu. ⁷ Na, bihaun, subay niyu na siya ampunun. Iban parayawa niyu na in atay niya, ha supaya di' na mayan siya magsusa. Sabab bang lumandu' na tuud in susa niya, adakala' butawanan niya na in iman niya. ⁸ Hangkan na, pangayuun ku tuud

kaniyu pakitaan niyu sin bunnal-bunnal tuud in kasi-lasa niyu kaniya. ⁹ Na, in hangkan aku nag-sulat kaniyu sin nakauna sabab in maksud ku panulay-sulay kaniyu, ha supaya ku kaingatan bang kamu magkahagad da sin katān daakan ku. ¹⁰ Na, bang awn tau ampunun niyu dayn ha dusa nahinang niya, ampunun ku da isab, sabab awn da kapatutan ku dayn ha Almasi. Minsan bukun aku in kiyarusahan niya, ampunun ku da, ha supaya dumayaw in kahālan sin manga jamaa ha langgal niyu. ¹¹ Iban ha supaya da isab kitaniyu di' kaakkalan sin Saytan Puntukan, sabab kiyaiingatan natu' in katitipuhan sin maksud niya.

Na, Masusa hi Paul didtu ha Turuas

¹² Na, manjari dimatung mayan aku pa dāira Turuas magnasihat sin Bayta' Marayaw pasal sin Almasi, kita' ku sin dihilan tuud aku sin Tuhan lugal duun magnasihat. ¹³ Sagawa' minsan bihādtu landu' in kasusahan ku pasal wala' ku kiyabaakan didtu in taymanghud natu' hi Titus. Hangkan namaid na aku dayn ha manga tau didtu, ampa aku limaus na pa hula' Makidun.

In Tau Magpatanyag sin Pahāti Pasal sin Almasi

¹⁴ Sagawa' malaggu' in pagsarang-sukul ku pa Tuhan. Sabab in kitaniyu, amu in naghaham-buuk iban sin Almasi, tiyutundan kasaumulan sin Tuhan paagarun ha Almasi. Biya' kitaniyu hantang manga tau nahinang ipun sin Almasi, amu in diyaugan sin Almasi dayn ha pagbunuan, amu in tanda' sin dimaug siya. In kitaniyu ini

naraak sin Tuhan magpatanyag sin pahāti pasal sin Almasi pa mānusiya' katān. In pagpatanyag sin pahāti ini sumaplag pa katān hula' biya' sin hamut sin tu'nug sin kamanyan. ¹⁵ Lāgi', in kitaniyu biya' sin sapantun kamanyan amu in piyatu'nug sin Almasi. Magtu'nug in dayaw hamut tudju pa Tuhan. Iban in pahāti pasal sin Almasi karungugan sin tau katān, sibu' da manga tau amu in tūp malappas dayn ha hukuman sin Tuhan iban sin manga tau amu in tūp siksaun ha lawm narka'. ¹⁶ Ampa in manga tau amu in tūp siksaun ha lawm narka' in pahāti pasal sin Almasi satru' nila tuud. Di' tuud sila mabaya' dumungug. Sagawa' in manga tau amu in tūp malappas dayn ha hukuman sin Tuhan, mabaya' tuud sila dumungug sin pahāti yan, amu in pahāti makarihil kanila kabuhi' salama-lama. Pagga bihān in guwaan sin tau, agun wayruun makaaku magpatanyag sin pahāti pasal sin Almasi. ¹⁷ Ampa in kami ini bukun biya' sin manga kaibanan amu in magnasihat sin Parman sin Tuhan ha supaya makakawa' sīn. Hinang nila biya' dagangan in Parman sin Tuhan. Sagawa' in kami bunnal-bunnal dayn ha lawm atay namu' tuud in pagnasihat namu', bilang daraakun sin Almasi, sabab Tuhan in tagdaakan kāmū', iban siya in kimikita' sin hinang namu'.

3

In Sulat Katarrangan Mamayta' sin Bunnal hi Paul Naraak sin Almasi

¹ Na, kalu baha' ha pikil niyu in kami magbantug na isab sin baran namu', ha supaya niyu kami taymaun. Sa' di' kami maghinang bihān. Bukun kami biya' sin kaibanan tau. Bang kami mamisita kaniyu, di' kami magkagunahan magdā sin manga sulat katarrangan mamayta' sin bunnal kami guru. Damikkiyan di' namu' kagunahan in manga sulat dayn kaniyu bang kami mamisita pa manga kawman dugaing. ² In sulat kagunahan namu', amu in iyuukkil ha atay namu', way dugaing dayn sin ginhawa-baran niyu, sabab in pagpinda sin manga kawl-piil niyu pangitaan sin tau katān. Kakitaan nila magtūy in dayaw sin hinang namu' kaniyu. Damikkiyan mahinang kamu pangindanan sin manga tau sin awn kapatutan namu' magnasihat pasal sin Panghu'. ³ Kakitaan sin manga tau matampal tuud, in manga kamu yan amuna in biya' hantang sulat dayn ha Almasi, amu in piyapasulat kāmū'. In sulat yan bukun sulat kaagi sin dawat, sumagawa' kaagi sin Rū sin Tuhan, amu in Tuhan kariasali buhi' salama-lama. Damikkiyan in sulat yan bukun iyukkil ha batu biya' sin piyagsulatan hi Nabi Musa, sagawa' iyukkil niya ha lawm atay sin mānusiya'.

⁴ In sabab hangkan kami makatawakkal magbichara biya' ha yan, sabab sin pangandul namu' pa Tuhan, amu in naug kātu' dayn ha Almasi.

⁵ Di' kami isab magpabaw'-baw' sin in kami ini makagaus maghinang sin hinang namu' ini. Tantu di' mahinang bang dayn ha baran namu' sadja. Sumagawa' Tuhan in nagtabang kāmū'.

⁶ Siya in nakarihil kāmū' tabang, hangkan kami

makagaus makapapanaw sin Paljanjian niya Ba'gu. Bihaun in hirihil sin Tuhan ha manga mānusiya' bukun manga sara' niya kiyasulat biya' sin atulan tagna', sumagawa' in hirihil niya amuna in Rū niya. In sabab hangkan in manga mānusiya' dihilan hukuman sin subay patayun, karna' pasal sin kiyasulat ha lawm sin atulan nakauna, sumagawa' in sabab hangkan in mānusiya' makabaak kabuhi' salama-lama karna' pasal sin Rū sin Tuhan.

*Sarayaw-dayaw sin Paljanjian Nakauna,
Marayaw pa in Paljanjian Ba'gu*

⁷ In sara' sin Paljanjian Nakauna, amu in iyukkil sin Tuhan ha batu, tiyayma' hi Musa ha sa'bu iyaagaran sin si'nag sin sahaya sin Tuhan. Manjari kiyugdan sin sahaya yan in bayhu' hi Musa. Na di' nila mapandang in bayhu' niya, sabab nakalandu' in silaw niya. Sagawa' in sahaya wala' da timatas duun ha bayhu' niya. Na, bang in sara' sin Paljanjian Nakauna, amu in makarihil sin kamatay iyaagaran sin sahaya dayn ha haddarat sin Tuhan tanda' sin kusug sin kawasa niya, ⁸ labi pa in kusug sin kawasa sin Paljanjian Ba'gu, amu in naug dayn ha Rū sin Tuhan. ⁹ Bang in Sara' Awal makawasa minsan amuna in sara' makarihil hukuman pa mānusiya' sin subay sila hilaruk pa lawm narka', labi pa makawasa in Paljanjian Ba'gu ini, karna' amuna yan in sabab hangkan kitaniyu itungun sin Tuhan way dusa. ¹⁰ In kasabunnalan niya in atulan sin Paljanjian Nakauna yan, minsan makusug in kawasa niya, liyuhan na sin atulan

sin Paljanjian Ba'gu amu labi in kawasa niya. ¹¹ Bang biya' ha yan in kawasa sin atulan amu in limabay na, biya' diin baha' in kawasa sin atulan sin Paljanjian Ba'gu amu in tumatas kasaumulan?

¹² Na, ha antara' sin natatantu namu' na sin di' magkalawa' in kasanglitan sin Paljanjian Ba'gu, na way tuud buga'-buga' namu' magnasihat pasal sin Almasi. ¹³ Wayruun tiyatapuk namu'. Bukun kami biya' kan Musa. Tiyampunan niya in bayhu' niya ha supaya di' kakitaan sin tau Israil bang kumu' na iban mīg in sahaya dayn ha bayhu' niya. ¹⁴ In manga tau Israil ha waktu yadtu, di' sila makahāti. Lāgi' sampay isab pa bihaun bang bachahun na in luun sin lawm Kitab Awal Jaman, biya' hantang tiyatabunan in pamikil nila. Manjari, in tampan yan di' makawa' dayn kanila. Subay sila magad ha Almasi ampa makawa' supaya sila makahāti. ¹⁵ Huun, sampay pa bihaun apabila bachahun na sin bangsa Israil in siyulat ha Sara' hi Musa di' pa sila makahāti. In pamikil iban panghāti nila biya' sin hantang kiyalilibunan pa. ¹⁶ Sumagawa' bang in tau hisiyu-siyu na, magpinda siya, ampa magad na ha Panghu', na, makahāti na siya, sabab īgan na dayn kaniya in tampan sin pikilan niya. ¹⁷ In nasabbut, "Panghu'", ha bichara yan amuna in Rū sin Tuhan. Na, hisiyu-siyu in karuunan sin Rū sin Tuhan, magtūy na siya makaluhaya magad ha Tuhan. ¹⁸ Manjari, in manga kitaniyu Almasihin, wayruun tampan sin bayhu' natu', lāgi' biya' kita sapantun samin magpakita' sin sahaya iban

barakat sin Panghu'. Manjari isab magsusūng in sahaya natu' dayn ha tahun pa tahun. Pindahun kitaniyu sin Panghu' supaya kitaniyu mabiya' na kaniya. In Panghu', amu in magpinda kātu'niyu, amuna in Rū sin Tuhan.

4

Landu' Maharga' in Magnasihat Pasal sin Almasi

¹ Na, dayn ha sabab sin ulung sin Tuhan kāmū', in kami ini dīhilan hinang manghindu' sin Paljanjian Ba'gu. Hangkan, di' magkapinda in tuyu' namu' manghindu'. ² Iban di' tuud kami magtapuk sin unu-unu hinang namu'. Di' kami maghinang sin manga unu-unu na makasipug. Di' kami mangakkal ha manga tau, iban wala' namu' piyabingkuk in Parman sin Tuhan. Gām mayan piyahantap namu' tuud in pagpatanyag sin kasabunnalan, ha supaya kaamuhan in manga tau katān sin hinang namu', iban ha supaya isab wayruun sallaun nila sin addat namu', karna' Tuhan in limiling sin manga hinang namu'. ³ Bang sawpama in Bayta' Marayaw pasal sin Almasi piyagnasihat namu' di' kahātihan sin tau, na, amura in di' makahāti in manga tau amu in masuku' sin narka' ha susūngun. ⁴ In manga tau ini di' magkahagad ha Panghu' Īsa sabab in pikilan nila biya' sin hantang siyasauban kaagi sin Saytan Puntukan, amu in pagtuhanan sin manga tau dī ha dunya ini. Lilibun sila sin Saytan Puntukan dayn ha kasawahan, amu in Bayta' Marayaw pasal sin kalagguan sin Almasi. Ampa duun ha Almasi piyanyata' sin Tuhan

in kajarihanan niya. ⁵ Karna' in piyagnasīhat namu' bukun pasal sin baran namu', sagawa' in piyagnasīhat namu' pasal hi Īsa Almasi. Ha pag-nasīhat namu' siya tuud in Panghu', hāti in kami ini manga daraakun maghulas-sangsa' kaniyu, karna' sabab sin lasa namu' kaniya. ⁶ Hambuuk-buuk Tuhan in nagparman ha waktu tagna' piyapanjari niya in dunya. Laung niya, “Maawn na in kasawahan ha lawm sin katigidluman.” Amura isab in Tuhan dumihil kasawahan pa lawm pikilan natu', ha supaya natu' kahātihan marayaw in sahaya iban dayaw sin Tuhan amu in duun niya piyanyata' ha bayhuan sin Almasi.

⁷ Malayngkan, in kami ini bukun maharga', sagawa' in hinang piyangandul kāmu', amu in magnasīhat pasal sin Almasi, landu' tuud maharga'. In kami ini pagluluunan biya' sin sapantun bingki', amu in bukun maharga' iban hangkaray' da mabagbag, sagawa' in piyangan-dul kāmu' maharga' tuud. Na, dayn didtu kain-gatan sin tau katān sin in kami bukun sangat-kawasa, sagawa' hambuuk-buuk da Tuhan.

Landu' Mahunit in Magnasīhat Pasal sin Almasi

⁸ Minsan kami mawmu pagkugdanan kasusa-han wala' tuud kami isab naraug sin kasusahan yan. Iban minsan awn waktu magkalingug in pikilan namu' pasal sin kahālan namu', wala' da isab nalawa' in huwat-huwat namu' pa Tuhan. ⁹ Lāgi', minsan kami pīpinjala' sin manga tau, wala' tuud isab kami piyasāran sin

Tuhan. Iban minsan in pagbinasa kāmū' agun-agun na hikamatay kāmū', malayngkan, wala' da kami nagmula. ¹⁰ In ginhawa-baran namu' ini limalanggal sadja sin bakas kiyalabayan hi Īsa, amu in daran sadja ha lawm kapiligruhan sin kamatay. Sagawa' minsan bihādtu masi da kami buhi' sabab sin tabang niya kāmū', ampa in baran namu', amu in magpakita' pa manga tau sin in siya masi buhi'. ¹¹ Saumul namu' buhi', di' kami magkaīg dayn ha lawm kapiligruhan sin kamatay sabab-karna' sin pag'agad namu' kan Īsa, ha supaya dī ha anggawta'-baran namu' ini, baran mānusiya' da, hikapakita' sin Tuhan pa manga tau, sin in Panghu' Īsa amu in tuburan sin kabuhi'. ¹² Daran kami ha lawm kapiligruhan sin kamatay sabab sin pagnasihāt namu', sa' di' da maunu, bang mayan in uwian niya makabāk kamu kabuhi' salama-lama.

¹³ In kami ini magparachaya ha Tuhan, hangkan magpatanyag kami sin Bayta' Marayaw. In pagparachaya namu' biya' da sin pagparachaya sin tau amu in kiyasulat ha Kitab Jabur, amu agi,

“Magparachaya aku ha Tuhan, hangkan aku magpamahalayak sin pasal niya.”

¹⁴ Kaingatan namu' sin in Tuhan, amu in nagbuhī' nagbalik ha Panghu' Īsa dayn ha kamatay amura isab in magbuhī' magbalik kātu'niyu dayn ha kamatay ha waktu susūngun, sabab in kitaniyu suku' hi Īsa. Pag'ubus ampa kami papagdunganun sin Tuhan iban kamu mangarap duun ha haddarat niya. ¹⁵ Siyandalan namu'

in katān kabinsanaan ini sabab kamu in pīpikil namu', ha supaya magtataud in tau tumayma' sin tabang dakula' dayn ha Tuhan. Na, bang tumaud na in tumayma', tumaud da isab in magsarang-sukul pa Tuhan sarta' sumūng na in pagpudji sin tau kaniya.

¹⁶ Hangkan di' namu' tuud butawanan in tuyu' namu' ha unu-unu hinang namu' pa Tuhan. Minsan in anggawta'-baran namu' maglalaas iban maglalamma, malayngkan, in iman namu' pa Tuhan magsusūng dayn ha adlaw pa adlaw.

¹⁷ Karna' in kabinsanaan niyananam namu' ini minsan di' bistahun sabab maglabay da. Sagawa' in tungbas niya amu in karayawan nanamun namu' ha adlaw mahuli, salama-lama iban di' mapula'-pula', labi tuud malaggu' dayn sin kabinsanaan niyananam namu'. ¹⁸ Sabab bukun malaggu' ha atay namu' in manga unu-unu kakitaan natu' dī ha dunya, sagawa' amu in manga pahala' amu in di' natu' pa kakitaan ha bihaun. Pasal in manga unu-unu amu in kakitaan natu' bihaun di' da tumatas malugay, sagawa' in manga pahala', amu in di' natu' pa kakitaan ha bihaun, tumatas kasaumulan.

5

In Anggawta'-baran amu in Buhi' Kasaumulan

¹ Iban hangkan bihādtu, sabab kiyaiingatan namu' sin minsan in anggawta'-baran namu' ini amu in biya' sapantun bāy-bāy kūbung-kūbung, malubu da, bang kitaniyu mapatay na, kaingatan

ta dihilan da kitaniyu sin Tuhan anggawta'-baran dugaing, tuurun niya hinangun, amu in hulaan natu' kasaumulan didtu ha surga'. ² Na, hangkan bihaun magsusa kitaniyu, karna' landu' in baya' ta kasangunan sin anggawta'-baran dayn ha surga'. ³ Iban hangkan kita mabaya' sin baran bihādtu, ha supaya bang kita mapatay na, in nyawa natu' bukun na biya' sapantun hambuuk tau naghuhubu'. ⁴ Manjari, ha salugay kitaniyu naghahanti' ha manga kūbung-kūbung ini, amu in anggawta'-baran natu', mag'aluhuy kitaniyu, sabab bang ta nanamun biya' kita kiyagipitan sin langit iban lupa'. Bukun in kabayaan natu' mamutawan dayn ha anggawta'-baran natu' ini. Sagawa' in kabayaan natu' hisu'lug na magtūy in anggawta'-baran natu' amu in dayn ha surga' ha supaya in anggawta'-baran natu' bihaun, amu in sipat kamatay mapinda na magtūy pa anggawta'-baran amu in buhi' kasaumulan. ⁵ Tuhan in magkabayaan sin in anggawta'-baran natu' ini mapinda pa anggawta'-baran dugaing ha susūngun. Piyatulun niya in Rū niya pa lawm atay natu' amu in pagparachayahan sin hirihil kātu'niyu sin Tuhan in katān kiyatagama niya kātu'.

⁶ Hangkan di' tuud malawa' in iman natu'. Kaingatan natu' sin salugay natu' simasangun pa ha anggawta'-baran natu' ini bihaun, di' pa kitaniyu makapaghambuuk-hulaan iban sin Panghu'. ⁷ Manjari, minsan unu-unu in hinang natu', kahagarun natu' in Panghu' dayn ha adlaw pa adlaw sabab sin kusug sin iman ta kaniya, minsan in siya di' pa kakitaan natu'. ⁸ Tantu di'

tuud malawa' in iman natu' kaniya. Mabaya' na tuud kitaniyu mamutawan dayn ha anggawta'-baran natu' ini, di' na lumugay di ha dunya bang mayan kitaniyu makapaghambuuk na hulaan iban sin Panghu'. ⁹ Sumagawa' minsan kita di ha dunya atawa didtu na ha surga', wayruun dugaing iyaangut natu' bang bukun huminang sin unu-unu makasulut ha atay niya. ¹⁰ Sabab in kitaniyu katān mamayhu' da pa Almasi bang maabut na in waktu in kitaniyu hukumun niya. Tungbasan niya kitaniyu pakaniya-pakaniya sin unu-unu na mangī'-marayaw nahinang natu' di ha dunya.

In Kapagdayaw sin Manga Mānusiya' iban sin Tuhan Sabab-karna' sin Almasi

¹¹ Kaingatan namu' sin in paghukum sin Panghu' ha manga mānusiya' sangat makabuga'. Hangkan magtūyu' tuud kami mamayta' ha manga tau sin subay sila magparachaya ha Almasi. Kaingatan tuud sin Tuhan in kawī iban piil namu' marayaw, pasal nasusūd niya in lawm atay namu'. Na, in kabayaan ku kaingatan niyu isab ha lawm sin atay niyu bang biya' diin in palangay ku. ¹² Sagawa' ayaw kamu magpikil sin mabaya' na kami isab kumawa' kabantugan pa baran namu'. Bukun tuud. Sa' nagbichara kami sin biya' ha yan ha supaya awn hikapagbantug niyu pasal namu', iban ha supaya awn hikasambung niyu ha manga tau amu in magbantug sadja sin pasal sin dayaw dagbus sin tau sagawa' bukun sin addat-tabīat sin tau. ¹³ Awn manga tau mag'iyan sin in kami

ini, bang magbichara, bukun ha lawm sayu. Na, sari na, di' da maunu. Bang mayan minsan kami nabiya' ha yan karna' Tuhan in lagguun. Na, laung sin kaibanan isab, ha lawm sayu in pagbichara namu', na in yan hikarayaw kaniyu. ¹⁴ In puun-sabab hangkan kami nagtuyu' tuud biya' ha ini sabab sin kasi-lasa sin Almasi kāmū'. Magsabunnal na tuud kami sin hambuuk da siya in miyatay ganti' sin manga mānusiya' katān. Hangkan, in kitaniyu katān mānusiya' biya' da isab sin hantang miyatay. ¹⁵ Na, pagga in Almasi miyatay sabab-karna' sin mānusiya' katān, hangkan in kitaniyu amu in buhi' pa, subay di' magpikil sadja sin hikarayaw pa baran natu', sagawa' subay in pikilun taniyu huminang sin kabayaan niya, amu in miyatay iban nabuhi' nagbalik ha sabab taniyu.

¹⁶ Na, ha bihaun napinda na tuud in pangatud namu' ha manga tau bang biya' diin in kajarihanan nila. Bukun na biya' sin tagna', bukun na biya' sin pikilan sin kamatauran tau bihaun. Sabab in tagna' minsan in Almasi, pangannal namu' wayruun kapūsan niya, sagawa' bihaun napinda na tuud in pikilan namu' pasal niya. ¹⁷ Sabab hisiyu-siyu in tau himambuuk na kaniya tantu napinda na tuud siya. Biya' siya hantang ba'gu piyag'anak. In kajarihanan niya sin tagna' amu in kajarihanan mangī' mapinda na pa kajarihanan ba'gu, kajarihanan marayaw. ¹⁸ Na, in katān ini hīnang sin Tuhan, dayn ha pasal hi Īsa. In kitaniyu amu in bakas banta sin Tuhan diyayaw niya na, nahinang na bagay niya. Iban in kami kiyawakilan niya magpatanyag

sin palihālan bang biya' diin in kapagdayaw sin manga mānusiya' iban sin Tuhan. ¹⁹ In piyagnasihat namu' ini pasal sin maksud sin Tuhan dumayaw sin manga mānusiya' katān dayn ha sabab sin kamatay sin Almasi. Way na tiyumtum sin Tuhan in manga karusahan nahinang kaniya sin manga mānusiya' hipaghukum kanila. Iban kiyabugsu' kāmū' sin Tuhan in hinang magpahāti sin palihālan bang biya' diin in kapagdayaw sin manga mānusiya' iban siya. ²⁰ Na, manjari in kami ini kiyawakilan sin Almasi magnasihat kaniyu. Hangkan bang kami mamichara kaniyu sali' da tuud yan baran sin Tuhan in nagsuwara kaniyu. Na, pagga in manga kami ini wakil sin Almasi, junjungun namu' kaniyu pababaa in pangatayan niyu, ha supaya kamu dayawun na sin Tuhan. ²¹ In Almasi wayruun tuud dusa niya, sagawa' dayn ha pasal natu' piyatanggung kaniya sin Tuhan in manga karusahan natu', ha supaya dayn ha paghambuuk natu' iban sin Almasi itungun kita sin Tuhan tau mabuntul biya' sin kabuntul sin Tuhan.

6

In Īman sin Tau Bunnal Daraakun sin Tuhan

¹ Na, pagga kami nagtaayun na iban sin Tuhan maghinang sin hinang niya, pangayuun namu' kaniyu, ayaw niyu tuud luppasa in tulung-tabang natabuk niyu dayn ha Tuhan. ² Dunguga niyu in kiyaparman sin Tuhan ha lawm Kitab, amu agi, “Pag'abut sin waktu ku magpakita' kaniyu sin karayawan, iyasip ta kamu.

Pag'abut sin waktu lappasun ta kamu, tiyabang ta kamu.”

Hangkan, laung ku kaniyu, dungug kamu. Amu na ini in adlaw giyanta' sin Tuhan hipakita' niya in kasi-lasa niya. Amu na ini in adlaw sin kalappasan niyu dayn ha hukuman sin dusa.

³ Di' kami mabaya' sin awn tau makaiyan mangī' in hinang namu', hangkan tumuyu' kami ha supaya in hinang namu' di' makalubu sin baya' sin tau magad ha Panghu'. ⁴ Lāgi' ununu in hinangun namu' piyakita' namu' sin in kami daraakun sin Tuhan, karna' tiyuyuan namu' imanin in katān kabinsanaan, kasusahan iban kasigpitan. ⁵ Bakas kami piyaglubakan, piyajil iban piyagtabangan bīnasa sin manga tau jahulaka', sagawa' nagpasād sadja kami. Landu' mataud in hinang namu', lāgi' awn waktu di' kami magpakatūg iban way pagkaun. ⁶ Manjari, dayn ha kasuchihan sin pangatayan namu', dayn ha ingat, pagsabal iban dayaw kasuddahan napakita' namu' sin in kami daraakun sin Tuhan, damikkiyan napakita' namu' dayn ha kawasa sin Rū sin Tuhan iban bunnal-bunnal in lasa namu' dayn ha atay puti'. ⁷ Piyasampay namu' in amānat pasal sin kasabunnalan, lāgi' dihilan kami kawasa sin Tuhan. Na, dayn didtu isab kakilāhan sin tau, in kami bunnal daraakun sin Tuhan. Bang hidalil pa sundalu, in kabuntulan sin kawl-piil namu', amu in biya' sapantun panyap namu', amu in hipangatu namu' ha kuntara iban hipanampan sin baran namu'. ⁸ In kami ini masuhul karihilan kalaguan, masuhul isab karihilan kaayban, ubus

kami bicharahun pa mangī', ampa na isab kami bantugun. In kami itung manga putingan, malayngkan kasabunnalan in bibichara namu'.⁹ Biya' kami hantang way kabantugan sin ngān namu', malayngkan kaingatan kami sin katān. Mahumu kami nakananam sin kamatay, sagawa' biya' na sin kīkita' niyu in kami buhi' da. Minsan kami nimanam binsana', wala' da kami miyatay.¹⁰ Minsan kami dihilan kasusahan masi-masi da kami makuyag. Misikin tuud kami, sagawa' mataud isab in tau in taga alta' kakkal pasal dayn kāmū'. Biya' hantang wayruun unu-unu namu' dī ha dunya, malayngkan in unu-unu katān asal suku' namu'.

In Kabayaan hi Paul Hipakita' sin Tau Kurintu in Lasa Nila Kaniya

¹¹ Manga kabagayan namu' ha hula' Kurintu, tiyumanan namu' na kamu minsan niyu ukayun in lawm atay namu'. Malasa tuud kami kaniyu dā dayn ha lawm atay.¹² Way da isab naīg in lasa namu' kaniyu, sagawa' in kamu biya' way na lasa niyu kāmū'.¹³ Bihaun in bichara ku kaniyu, sīngud ta kamu sali' anak ku. Hangkan, laung ku kaniyu, pakitaan niyu in lasa niyu kāmū', biya' sin lasa namu' kaniyu.

In Kabayaan hi Paul Lumayu' in Tau Kurintu dayn ha Unu-unu Mangī'

¹⁴ Ayaw kamu dumā maghambuuk iban sin manga tau di' magparachaya, karna' in yan di' makajari. Biya' da sin marayaw iban mangī', di' da makapaglamud. Di' makapaghambuuk in masawa iban sin tigidlum.¹⁵ Di' makapagsulut

in Almasi iban sin Saytan Puntukan. Hangkan di' makapaghambuuk atay in tau magparachaya kan Īsa iban sin tau di' magparachaya. ¹⁶ In Bāy sin Tuhan di' makajari pagsumbahan ha manga barhala', amu in pagsumbahun sin manga tau kaibanan. Karna' in kasabunnalan niya, kitaniyu na sa yan in pag'iyannun Bāy sin Tuhan, sabab hiyulaan kitaniyu sin Tuhan, amu in Tuhan buhi' kariasali salama-lama. Biya' na sin kiyaparkan sin Tuhan amu agi,

“Maghula' aku ha lawm sin manga tau suku' ku. Maghula' aku duun kanila. Aku in Tuhan nila, iban sila na in tau ku.”

¹⁷ Na, pagga biya' ha yan in kabayaan sin Tuhan hangkan nagparman pa isab siya, amu agi,

“Subay kamu mīg dayn ha manga tau di' magparachaya.

Butas na kamu dayn kanila.

Ayaw kamu lumamud ha manga hinang unu-unu na makarihil tamak-tawktuk ha atay niyu bat ta kamu matayma'.

¹⁸ Aku in Ama' niyu iban kamu in manga anak ku usug-babai.” Na, amuna yan in Parman sin Panghu' Tuhan Sangat-kawasa.

7

¹ Pagga in katān ini kiyajanji' sin Tuhan kātu'niyu, manga bagay ku kalasahan, hangkan subay natu' suchihun in anggawta' natu' iban atay natu' dayn ha unu-unu mangī'. Subay palayuun dayn kātu' in katān makarihil kātu' tamak amu in hinang iban pikilan mangī', iban

subay kitaniyu magmabuga' pa Tuhan ha supaya jumukup tuud in kasuchihan sin lawm atay.

In Kakuyagan hi Paul Sabab-karna' sin Manga Tau Kurintu

² Pakitaan niyu in lasa niyu kāmu', karna' wala' kami nakahinang kasāan ha manga tau duun kaniyu minsan kansiyu. Way tuud tau minsan hambuuk in narā namu' pa kangīan, lāgi' wayruun tau kiyaakkalan namu' supaya makawa' namu' in unu-unu niya. ³ Bukun ini piyamung ku bat pag'amahan ta kamu, karna' biya' na sin kiyapamung ku nakauna, malasa kami kaniyu, dā dayn ha lawm atay, iban buhi' patay mag'unung-unung kitaniyu. ⁴ Dakula' isab in pagbantug ku ha pasalan niyu. Hangkan minsan mataud in kasigpitan namu', masi-masi da in hugut sin lawm atay ku. Hipu' aku sin kakuyagan ha pasal niyu.

⁵ (Talusun ku na in suysuy ku pasal sin tulak namu' dayn ha Turuas.) Minsan kami dimatung na pa hula' Makidun masi da kami kiyukugdan sin kasusahan. Way paghundung. Diyatungan kami lingug indaginis. Diyā kami sin manga tau naglugat nagkalu. Diyatungan kami kahanggawan. ⁶ Sumagawa' maingat in Tuhan magpataptap sin atay sin manga tau nasususa, hangkan sa piyakari niya hi Titus mari pa Makidun. Manjari, pagdatung hi Titus kiyūgan tuud in atay namu'. ⁷ Bukun sadja isab in pagdatung niya in nakapakuyag kāmu', sumagawa' kimuyag da isab kami sin bayta' niya

sin kaagi niyu nagtabang kaniya nagpataptap sin atay niya. Namayta' siya isab sin baya' niyu kunu' dumā magkita' kaku'. Dakula' kunu' in susun niyu iban matuyu' kamu mamawgbug kaku'. Na, pagdungug ku sin bayta' hi Titus, simūng tuud in kakuyagan sin atay ku.

⁸ Manjari, minsan in sulat ku yan, nakarihil kasusahan kaniyu, wala' aku nagsusa pasal sin nasulat ku. Bunnal, nasusa isab aku pag'ingat ku sin in sulat ku nakarihil kaniyu kasusahan. Sagawa' day'-day' da in kasusahan niyu.

⁹ Hangkan bihaun makuyag aku bukun pasal kiyarihilan ta kamu kasusahan ha lawm atay niyu, sumagawa' pasal in kasusahan niyu yan nakapinda sin laku-tabiāt niyu. In kasusahan yan, Tuhan in nagganta' ha supaya kamu makabaak karayawan. Hangkan bang niyu pikilun tuud marayaw, in kauwian sin sulat namu' kaniyu bukun kangian sumagawa' karayawan.

¹⁰ Karna' in kasusahan, amu in piyaratung sin Tuhan pa mānusiya' ha supaya mapinda in lawm atay nila, amu in makarā kanila pa kalappasan, mapuas dayn ha hukuman sin Tuhan. Na, di' in mānusiya' magsusun sin pasal yan. Sagawa' in kasusahan amu in piyaratung sin mānusiya' pa baran nila, amu in makarā kanila pa kasiksaan ha lawm narka'.

¹¹ Na, pikila niyu ba, dayn ha kasusahan kiyalabayan niyu piyauplut dayn duun sin Tuhan in karayawan. Bihaun napinda na tuud in kajarihanan niyu. Ha tagna' di' kamu magparuli, sagawa' bihaun piyaruli niyu na. Tiyuyuan niyu tuud piyakita' sin wayruun sababan kawaan kamu dusa. Diyu-

galan kamu pasal sin hinang mangī' sin tau yan. Miyuga' kamu pasal sin dusa nahinang niya. Lāgi' mabaya' na kamu magkita' iban aku. Mabaya' kamu sin kasulutan aku kaniyu. Damikkiyan magtūy kamu nangdihil kasāan ha tau mangī' yan. Tantu piyakita' niyu na sin puas kamu dayn ha parakala' yan. Way tuud lamud niyu ha dusa sin tau yan.

¹² Na, ha waktu yadtu nagsulat aku kaniyu, in maksud ku bukun sadja pasal sin tau nakarusa atawa amu in tau kiyarusahan. Malayngkan siyulat ku yan, ha supaya kaingatan niyu ha pangita' sin Tuhan, bang biya' diin in kahandak niyu nagparuli kāmū'. ¹³ Hangkan in katān nahinang niyu yan, nakarihil tuud kāmū' kakuyagan.

Sarta' kiyaganapan pa in kakuyagan namu' sabab napasannyang sin kamu katān in lawm atay hi Titus. In hi Titus kiyūgan tuud sabab karna' niyu. ¹⁴ Asal biyantug ta kamu kan Titus ha waktu wala' pa siya nakabisita kaniyu. Na, magsukul aku sin wala' niyu aku piyara-patan. Asal, in bichara ku kaniyu bunnal sadja. Damikkiyan in pagbantug ku kan Titus pasal niyu timanda' da isab in kasabunnalan. ¹⁵ Hangkan in lasa niya kaniyu magsusūng, bang niya pagkatumtuman in lunuk sin atay niyu kumahagad sin paghindu' niya. Iyasip niyu marayaw minsan kamu hiyahanggaw. ¹⁶ Dakula' tuud in kakuyagan ku, sabab makapangandul aku kaniyu ha wayruun hawal-hawal ku.

In Tau Makidun Nahinang Suntuan Dumihil Tutulungan

¹ Na, bihaun manga taymanghud namu', kabayaan namu' hipaingat kaniyu in guwaan sin tulung-tabang sin Tuhan ha manga jamaa Almasihin didtu ha hula' Makidun. ² Sabab minsan sila diyatungan kasigpitan dakula' panulay-sulay sin iman nila, di' da kaliyuhan in kakuyagan nila, hangkan minsan landu' in kamiskinan nila masimasi wayruun pag'üg nila dumihil tabang ha manga pagkahi nila Almasihin magkagunahan. ³ Aku na tuud ini in saksi' sin tuyu' nila dumihil sin pila-pila na kagausan nila, iban minsan labi pa dayn ha kagausan nila. Iban dayn ha tulus-ihilas sin atay nila. ⁴ Nangayu' tuud sila kãmu' bang mãn sila dihilan palsukuan tumabang ha pagkahi natu' suku' sin Tuhan didtu ha hula' Yahudiya. ⁵ Wala' tuud kami nagniyat sin bihãdtu in dayaw sin tabang nila, sabab bukun sadja isab sin in tabang nila, sagawa' in labi awla na tuud muna-muna biyugsu' nila in baran nila pa Tuhan Panghu' taniyu. Pag'ubus ampa nila iyaagad tuud in unu-unu kabayaan namu', sabab amuna in kabayaan sin Tuhan kanila. ⁶ Marayaw tuud in nahinang sin manga tau yan, hangkan napikil namu' marayaw bang kamu tumalus sin hinang niyu magdihil tutulungan ha manga pagkahi niyu magkagunahan. Manjari, pagga in hi Titus, amu in timagna' sin hinang niyu yan, diyaak namu' siya palanjalon niya in pagtabang niya kaniyu, ha supaya matalus in pagdihil niyu tutulungan, amu in hinang guwa' dayn ha kasilasa. ⁷ Asal in kamu yan di' kaliyuhan ha manga

hinang karayawan katān. Mahugut in īman niyu, mapanday kamu maghimumūngan, jukup in ingat niyu. Matuyu' tuud kamu tumabang ha pagkahi niyu iban landu' tuud in kasi-lasa niyu kāmū'. Na, hangkan in kabayaan namu' di' tuud isab kaliyuhan in dayaw niyu magdihil tutulungan amu in hinang guwa' dayn ha kasi-lasa.

⁸ Malayngkan, ayaw kamu magpikil sin in bichara ku yan uldin kaniyu. Bukun tuud, sagawa', suysuyan ta kamu sin tuyu' sin manga tau Makidun magmura ha supaya niyu singuran, ampa dayn didtu mapakita' niyu isab kāmū' bang bunnal in kasi-lasa niyu ha manga pagkahi niyu. ⁹ Karna' kiyaiingatan niyu na bang biya' diin in dayaw sin tulung-tabang sin Panghu' natu' Īsa Almasi. In siya asal jukup ha daya unu-unu katān, sagawa' dayn ha pasal niyu, binīn niya in daya niya ha surga', atas niya nimanam sin parasahan sin hambuuk mānusiya' miskin, ha supaya in kamu dihilan palsukuan sin daya sabunnal naug dayn kaniya, amu in daya tumatas salama-lama.

In Maksud sin Pagpangayu' Tutulungan

¹⁰ Na, ini in hikahulug ku pikilan kaniyu. Marayaw tuud hitūy niyu in tiyagnaan niyu hīnang sin tahun limabay yaun. Kamu tuud in nakauna dayn ha katān nagtagna' dumihil tutulungan ha manga pagkahi niyu ha lawm kasigpitan. Iban kamu in nakatagna' nagpikil sin pagdihil tutulungan ini. ¹¹ Na, hangkan lanjalan niyu tuud yan sampay niyu matalus in hinang

yan. Subay in tuyu' niyu tumalus sin hinang yan, biya' da isab sin tuyu' niyu tagna' nagparu ha yan. Iban in pagdihil niyu isab tutulungan, subay ha tungud sin kagausan niyu. ¹² Sabab bang niyu tuyuan magdihil dayn ha tulus-ihilas sin atay niyu taymaun sin Tuhan in dihil niyu bang mān niyu kagausan da. Way kamu isab diyaak magdihil sin wayruun duun kaniyu.

¹³⁻¹⁴ Iban bukun in maksud sin pagpangayu' tutulungan ini, bat dihilan ta kamu kasigpitan, ha supaya sumannyang in manga kaibanan. Sagawa', pagga kamu isab labi-labihan ha bihaun, na tūp da isab tumabang kamu ha manga kiyasisigpitan. Sakali in kamu amu in labi-labihan bihaun, bang maabut na in waktu, in kamu kulang-kabus, sumubli sila tumabang kaniyu. Na, dayn ha bihādtu sibu'-sibu' da kamu nagtulung-tiyulungi. ¹⁵ Biya' da isab sin kiyabayta' ha Kitab Awal Jaman amu agi,
 “In tau nakatipun mataud kakaun, wayruun labi makapin kaniya, ampa in tau hangkatiyu' in natipun, wayruun kulang kaniya.”

Tau Kapangandulan in Magdā sin Tutulungan

¹⁶ Magsarang-sukul kami pa Tuhan nakarihil siya pikilan kan Titus ha supaya siya matuyu' tumabang kaniyu biya' da isab sin tuyu' namu'. ¹⁷ Landu' tuud in baya' niya tumabang kaniyu, sabab iyasubu namu' mayan siya bang siya mabaya' mawn kaniyu, magtūy siya timangu'. Iban dayn ha kūg-baya' niya tuud in pagkawn niya kaniyu. ¹⁸ Paagarun namu' da isab kan Titus in hambuuk taymanghud taniyu, amu in

piyag'aaddatan tuud sin manga jamaa Almasihin ha kahulaan katān, sabab sin pagnasihat niya sin Bayta' Marayaw. ¹⁹ Iban siya da isab in napī' sin manga jamaa Almasihin naraak mag'iban kāmū' tumulak pakain-pakain magdā sin manga tutulungan pa manga taymanghud kiyasisigpitan ha hula' Yahudiya. Biya' ha yan in hinang namu' ha supaya lagguun sin manga tau in Panghu' taniyu iban ha supaya da isab mapakita' in tuyu' namu' tumabang ha manga tau. ²⁰ Iyaayaran namu' tuud marayaw in sīn tutulungan mataud ini, ha supaya di' kami mabichara pa mangī' sin manga tau ha pasal ini. ²¹ In maksud namu' ini wayruun dugaing dayn sin huminang sin unu-unu mabuntul, bukun sadja ha pangatud sin Tuhan, sagawa' sampay na ha pangatud sin manga mānusiya'.

²² Na, hangkan paagarun namu' in hambuuk taymanghud taniyu ini mag'iban kanda Titus. In siya ini nakamataud namu' na kiyasulayan in tuyu' niya ha katān hinang niya. Luba' na ha bihaun labi na tuud in tuyu' niya, sabab di' siya magduwa-ruwa pikilan ha pasal niyu. ²³ Na, in biya' pasal hi Titus, in siya yan iban ku, amu in tumabang kāku' maghulas-sangsa' kaniyu. Ampa in manga taymanghud taniyu kaibanan amu in mag'iban kan Titus, in sila yan manga wakil dayn ha manga jamaa Almasihin. In hinang nila yan dumihil kalagguan ha Almasi. ²⁴ Bang sila dumatung na mawn kaniyu, pakitaan niyu kanila in kasi-lasa niyu kanila, ha supaya matantu sin manga jamaa Almasihin katān in lasa niyu bunnal, iban bunnal da isab

in pagbantug namu' pasal niyu.

9

¹ Ha pikil ku minsan aku di' na magsulat kaniyu pasal sin tutulungan hipaparā madtu pa manga pagkahi natu' suku' sin Tuhan ha hula' Yahudiya. ² Kiyaiingatan ku sin mabaya' kamu tuud tumabang. Amu na yan in sabab hangkan ta kamu biyantug pa manga tau Makidun laung ku, “In manga taymanghud ta ha hula' Akaya asal na saddiya tumabang dayn sin tahun pa nakalabay yaun.” Na, pagdungug nila ha pasal sin kūg-baya' niyu tumabang, miyaya' da isab in kamatauran kanila tumabang. ³ Manjari yaun na bihaun piyakawn ku kaniyu in manga taymanghud natu' hinda Titus tumabang kaniyu magsakap sin tutulungan niyu ha supaya in pagbantug namu' ha pasal niyu di' da mayan karapatan, sumagawa' biya' na sin kiyapamung ku, asal kamu saddiya. ⁴ Makasipug tuud bang in manga tau Makidun magad kaku' pa hula' niyu, sakali bukun pa saddiya in tutulungan niyu, biya' sin kiyabayta' ku kanila. Masipug aku, labi awla in kamu sabab nagbantug aku ha pasal niyu. ⁵ Hangkan piyangayu' ku ha manga taymanghud natu' ini, paunahun ku sila matun kaniyu magsakap sin tutulungan kiyajanji' niyu, ha supaya bang aku dumatung na mawn kaniyu, sakap na asal in tabang niyu. Lāgi' dayn ha biya' ha yan mapakita' niyu sin tulus-ihilas tuud in pagdihil niyu tutulungan, bukun bat nalugus sadja kamu.

In Janji' sin Tuhan Pasal Pagdihil Tutulungan

⁶ Tumtuma in bichara dalil ini. In tau magtanum pāy, bang hangkatiyu' da in binhi' tiyanum niya, hangkatiyu' da isab in maani niya, ampa in tau mataud in tiyanum niya binhi', mataud isab in maani niya. ⁷ Manjari in kamu katān pakaniya-pakaniya bang magdihil na sin tutulungan subay amu in unu-unu kiyaganta' niyu asal, tulus-ihilas sin atay niyu. Bukun ubus niyu dumihil, magsusun kamu atawa dumihil sadja kamu pasal amu in kiyawajib kaniyu. Karna' in Tuhan malasa ha tau, amu in dumihil sin tutulungan ha kaihilasan sin lawm atay. ⁸ In Tuhan makageus dumihil kaniyu minsan labi pa dayn ha kagunahan niyu, supaya kaawnan sadja kamu sin unu-unu katān kagunahan niyu dayn ha waktu pa waktu. Iban awn pa makapin kaniyu, amu in hipagguna niyu supaya kamu makahinang sin karayawan indaginis ha manga pagkahi niyu. ⁹ Biya' na sin kiyabayta' ha lawm Kitab (pasal sin tau, amu in magdihil ihilas sin atay), amu agi.

“Dakula' in pagtabang niya ha tau miskin.

In tatas sin dayaw niya sampay pa kasaumul-umulan.”

¹⁰ In Tuhan, amuna in magdirihil binhi' ha supaya maawn in hitanum sin manga magbabakal pāy. Damikkiyan Tuhan in nagpaawn sin bunga ha supaya maawn in pagkaun nila. Manjari, biya' da isab hādtu, Tuhan in dumihil kaniyu sin unu-unu katān kagunahan niyu hipanabang niyu ha manga tau amu in piyagbahasa binhi'. Siya in dumihil binhi' iban siya in magpatubu'

sin binhi'. Manjari, siya isab in tumabang kaniyu supaya mataud tuud in guwaan marayaw sin hinang niyu mabuntul amu in piyagbahasa pag'ani sin tau. ¹¹ Dihilan sadja kamu sin Tuhan sakahaba' waktu, lāgi' ballabi-labihan in hirihil niya kaniyu ha supaya isab awn hikarihil niyu ha katān waktu. Iban pagdā namu' sin tutulungan niyu pa manga tau mataud magtūy sila magsarang-sukul pa Tuhan karna' sin tabang niyu.

¹² Manjari in hinang niyu ini bukun sadja amu in makatabang sin kagunahan sin manga tau suku' sin Tuhan, sumagawa' makasūng tuud sin pagsukul nila pa Tuhan. ¹³ Damikkiyan in hinang niyu marayaw yan mahinang pag-parachayahan sin bunnal in pamawgbug niyu sin Bayta' Marayaw, amu in amānat tiyayma' niyu pasal sin Almasi. Mamudji sila isab pa Tuhan sabab sin pagmura niyu kanila iban na ha tau katān. ¹⁴ Lāgi' pangayuan nila kamu duwaa iban sin kasi-lasa nila kaniyu, karna' sabab sin barakat dihil kaniyu sin Tuhan amu in makahaylan tuud. ¹⁵ Na, wajib kitaniyu magsarang-sukul pa Tuhan pasal sin karayawan dihil niya amu in maharga' tuud, way makaliyu.

10

In hi Paul Bunnal Daraakun sin Tuhan

¹ In aku ini, hi Paul, awn junjungun ku kaniyu. Nakarungug aku sin awn namung duun kaniyu sin aku maisug sadja magbichara bang ha surat, sagawa' mabuga' da bang duun na

nag'aalup iban kamu. Na, in singuran ku amu in Almasi amu in mababa' atay iban maluuy ha tau niya. ² Hangkan bihaun junjungun ku sadja kaniyu, parayawa in laku-tabiāt niyu. Ayaw niyu aku lugusa magpaguwa' sin isug ku, bang aku makakawn na kaniyu. Sabab tantu tuud pag'amahan ku in manga tau amu in namung, sin in maksud namu' sali' da iban maksud sin manga tau amu in napsu mānusiya' in agaran, bukun Tuhan. ³ Na, bunnal na sa, in kami ini mānusiya' da, sagawa' in kaagi namu' mangatu ha manga simusulang sin kasabunnalan, bukun biya' kaagi sin manga mānusiya' mangatu ha manga atu nila. ⁴ Sabab in hipangatu namu' ha unu-unu amu manglubu sin manga hindu' pasal sin Almasi bukun ingat-kapandayan sin mānusiya', sagawa' kusug sin Tuhan. Lāgi' kusug sin Tuhan in hipanglubu namu' sin unu-unu umatu ha hindu' pasal sin Almasi. ⁵ In hinang namu', kangīun namu' in daugan sin manga lugat way kasabunnalan sin manga tau, iban sin katān bichara maabbu sin manga tau, amu in bichara nila sumagga' ha hindu' kasabunnalan pasal sin Tuhan. Iban pindahan namu' in pamikil sin manga tau ini, bat supaya sila magkahagad na sin daakan sin Almasi. ⁶ Na, bang kamu magkahagad na tuud ha daakan sin Almasi, na, butangan namu' na hukuman in hisiyu-siyu lumanggal sin daakan.

⁷ In bunnal niya in kamu yan mag'atud sadja sin dagbus sin tau dayn ha guwa', bukun in ha lawm atay. Bang awn duun kaniyu makatantu sin baran niya sin in siya daraakun tuud sin

Almasi, na subay niya isab pasūrun pa lawm pamikil niya sin kami ini biya' isab kaniya daraakun sin Almasi. ⁸ Di' tuud aku masipug minsan makalabi na in pagbantug ku pasal sin kapatutan dīhil kāmū' sin Panghu', sabab in yan hikahugut sin īman niyu bukun hikakangī' kaniyu. ⁹ Nakapamung aku sin biya' ha yan, sabab di' aku mabaya' mapikil niyu sin in manga sulat ku pamuga' ku kaniyu. ¹⁰ Sabab awn kunu' kaibanan duun kaniyu namung, amu agi, “In hi Paul yan, makusug sadja mamichara iban maingat magsual bang ha sulat, sagawa' bang yan dī na nag'aalup iban kitaniyu mabuga' da, iban di' da maingat mamichara.” ¹¹ In tau namung sin biya' ha yan pahātihun ku, sin in unu-unu na kiyasulat namu' ha lawm sin sulat namu', amu da isab in hinangun namu' bang kami makakawn kaniyu.

¹² Na, tantu di' tuud kami makatawakkal umiyan sin in kami magsibu' in dayaw namu' iban sin manga tau amu in nagbantug sin in sila marayaw tuud. Sabab in sila yan, hīnang nila suntuan sin karayawan in addat-tabīat nila. Hangkan mangī' marayaw na in mahinang nila, bang kanila, marayaw sadja in hinang nila. Na, bukun ka in biya' ha yan hinang karupangan? ¹³ Ampa in kami ini, di' kami magbantug sin manga hinang unu-unu na, amu di' mapatut hipagbantug namu'. Amu da in hipagbantug namu' in manga hinang kiyabugsu' kāmū' sin Tuhan, biya' na sin manga nahinang namu' duun kaniyu. ¹⁴ Na, pagga in kamu kiyalamud sin Tuhan ha hinang amu in piyahinang niya

kāmu', na miyaw n kami kaniyu nagnasihat sin Bayta' Marayaw pasal sin Almasi. Hangkan in pagkaw n namu' kaniyu bukun nagpalabi sin hinang kiyabugsu' kāmu' sin Tuhan. ¹⁵ Iban di' namu' kawaun pa baran namu' in kabantugan nahinang sin tau kaibanan. Di' kami magbantug pasal sin hinang, amu in way kiyabugsu' kāmu' sin Tuhan. Sagawa' amu in hiyuhuwat-huwat namu' bang mayan sumūng in hugut sin pangandul iban parachaya niyu ha Almasi ha supaya kami makapasūng sin hinang namu' duun kaniyu, amu in hinang di' makaliyu sin jangkaan giyanta' sin Tuhan. ¹⁶ Hāti bang mahugut na in iman niyu makalanjal na kami magnasihat sin Bayta' Marayaw pa manga hansipak hula', amu in wala' pa naabut sin pagnasihat sin Bayta' Marayaw, ha supaya wayruun na isab umiyan sin in kami nangawa' kabantugan pa baran namu' sin hinang bakas nahinang sin kaibanan. ¹⁷ Karna' biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab amu agi,

“Hisiyu-siyu in mabaya' magbantug, subay pasal hinang sin Tuhan in bantugun niya.”

¹⁸ Sabab in tau taymaun sin Tuhan bukun amu in magbantug sin baran niya, sumagawa' amu in makasulut ha atay sin Tuhan.

11

In hi Paul iban sin Manga Tau Wala' Naraak sin Almasi

¹ Na, pangayuun ku kaniyu, ayaw kamu msumu dumungug sin manga bichara ku, minsan

biya' hantang wayruun kapūsan niya. Ayaw tuud kamu masumu dumungug. ² Landu' tuud in kasi-lasa ku kaniyu biya' da isab sin kasi-lasa sin Tuhan kaniyu. Hangkan, mangabughu' aku bang awn umagaw kaniyu dayn kaku'. Sabab in kamu yan biya' hantang hambuuk budjang malanu' tuud, amu in kiyajanji' ku hipaasawa ha hambuuk-buuk usug way na dugaing dayn ha Almasi. ³ Na, in kabugaan ku masasat in pamikil niyu sumiha' dayn ha Almasi iban malawa' dayn kaniyu in lasa niyu ha Almasi amu in bunnal tuud guwa' dayn ha lawm sin atay niyu. In kabugaan ku mabiya' kamu kan Hawa sin masa nakauna yadtu, amu in iyakkalan kaagi sin hās. Iyakkalan siya sin manga puting sin hās mapanday tuud, ha supaya siya sumiha' dayn ha Tuhan. ⁴ Hangkan na aku mabuga' sabab in kamu yan kūgan na dumungug bang awn na mawn kaniyu magnasihat pasal sin Panghu' Īsa, amu in dugaing dayn sin piyagnasihat namu' kaniyu. Iban magtūy kamu tumayma' sin bayta' nila bang awn tau magnasihat pasal sin Rū sin Tuhan iban pasal sin Bayta' Marayaw, amu in dugaing dayn sin piyagnasihat namu' kaniyu, amu in kiyahagad niyu nakauna. ⁵ Bang ha pikil ku maray' di' da isab lumiyu in ingat dayn kaku' sin manga guru yan, amu in magbantug sin sila in manga wakil sin Almasi umbulsatu. ⁶ Maray' bunnal na sa, bukun aku mapanday tuud magbichara, sagawa' tantu tuud jukup in ingat ku pasal sin hindu' kasabunnalan. Iban bukun na kamu awam sabab asal namu' kamu piyahahāti marayaw dayn ha waktu pa waktu

sin pasal sin kasabunnalan.

⁷ In pagnasihat ku mawn kaniyu sin Bayta' Marayaw naug dayn ha Tuhan, wala' aku nangayu' gadji kaniyu minsan hambuuk sin. Na, maray' napikil niyu wayruun kapusan sin hindu' ku sabab wayruun tungud niya. Sagawa', in bunnal niya, hangkan aku atas nagpababa' sin baran ku ha supaya hikarayaw niyu. Na, ha pikil niyu mangi' baha' in nahinang ku? ⁸ Wala' niyu ka kiyangatan sin ha salugay ku duun nanghindu' kaniyu, in naggastu katān sin unu-unu kagunahan ku, amuna in manga Almasihin dayn ha dugaing hula'? Bang ta dalilun, in sila biya' hantang kiyalangpasan ku ha supaya aku makapagnasihat kaniyu ha way tungud. ⁹ Iban ha salugay ku duun kaniyu iban kulang-kabus aku, wala' tuud aku nagsusa kaniyu nangayu' tabang. In unu-unu katān kagunahan ku dihil kaku' sin manga taymanghud ku Almasihin amu in miyadtu dayn ha Makidun. Wala' tuud aku nangayu' tabang kaniyu. Dayn sin tagna' sampay pa susungun, di' niyu aku hikasusa. ¹⁰ In Almasi amu in saksi' sin bunnal tuud in bichara ku ini. Wayruun tau minsan ha katilingkal sin hula' Akaya in makaiyan puting in bichara ku bang aku magbantug sin baran ku sin wala' tuud aku nangayu' gadji kaniyu tungud sin pagnasihat ku duun kaniyu. ¹¹ Malayngkan, ayaw kamu magpikil sin sawkat na aku di' magpangayu' tabang kaniyu bat di' aku malasa kaniyu. Tuhan da in makaingat bang biya' diin in lasa ku kaniyu. ¹² Sagawa', sungan ku in hinang ku ini, di' magpangayu' gadji kaniyu, sabab di' aku

mabaya' kapamungan sin manga tau abbuhan guru yan, sin in hinang nila sali' da iban sin hinang ku.

¹³ In manga tau yan bukun bunnal kiyawak- ilan sin Almasi. In sila yan nagputing iban nagpabaw'-baw' sadja, ha supaya sila iyanun manga wakil sin Almasi. Sagawa' in bunnal niya, in sila yan wala' naraak sin Almasi. ¹⁴ Na ayaw kamu isab mainu-inu. Sabab minsan in Saytan Puntukan nagpasalupa da hambuuk malāikat masahaya. ¹⁵ Na, hangkan subay kitaniyu di' mainu-inu bang in manga tau daraakun sin Saytan Puntukan mapanday tuud magpabaw'-baw' sin in sila daraakun sin Tuhan himihinang tuud sin mabuntul. Sagawa' ha kahinapusan hirul da kanila in tungbas sin hinang nila.

In Kabinsanaan Kimugdan kan Paul

¹⁶ Na, kabalikan ku in bichara ku. Ayaw kamu magpikil sin in aku hambuuk tau dupang sawkat na aku nagbantug sin baran ku. Malayngkan, bang ha pikil niyu bat hambuuk karupangan in pagbantug ku sin baran ku, na pangayuun ku kaniyu, dungug na mayan kamu sin pagbantug ku minsan dakuman maniyu'-tiyu'. ¹⁷ In bunnal niya in pagbantug ku ini bukun kabayaan sin Panghu' Īsa hipahinang kaku'. Biya' aku hambuuk dupang timawakkal nagbantug sin baran ku. ¹⁸ Sagawa', pagga isab mataud in magbantug sin baran nila pasal sin manga pakaradjaan dunya, na, in aku ini hāt sumingud sin pagbantug nila. ¹⁹ Ampa in kamu yan, na, malawm tuud in pamikil niyu sabab minsan in bichara

sin manga dupang, kūgan na kamu dumungug.
²⁰ Magpasād sadja kamu minsan kamu pagbaya'-
 bayaan nila, atawa kugutun nila, atawa akkalan
 nila atawa baba'-babaun nila, atawa pagsampak-
 sampakun nila. ²¹ Na, ampa in aku ini masipug
 tuud mamayta' kaniyu sin bugaan kami pasal di'
 namu' mahinang kaniyu in manga nahinang nila
 yan kaniyu.

Malayngkan, bang awn duun kanila hisiyu-
 siyu na in matawakkal magbantug sin baran
 niya, na, damikkiyan in aku matawakkal da isab
 magbantug sin baran ku, minsan biya' hantang
 karupangan in hinang biya' ha ini. ²² Nagbantug
 in manga tau yan sin in sila bangsa Hibrani, iban
 panubu' sin Israil iban sin Ibrahim. Na, minsan
 isab in aku ini bangsa da Hibrani iban panubu'
 da isab sin Israil iban sin Ibrahim. ²³ Kaingatan
 ku biya' aku hambuuk tau kāngug magbichara
 sin biya' ha ini, sagawa' di' ku kahawiran in
 simud ku mamung kaniyu sin biya' ha ini.
 Karna' namung kunu' in manga tau yan sin in
 sila daraakun sin Almasi. Na, bang sila daraakun
 sin Almasi, na luba' na in aku daraakun da
 isab sin Almasi, sabab labi pa dayn kanila in
 paghulas-sangsa' ku ha Almasi. Nakamataud
 na aku najīl dayn kanila. Nakamataud aku
 nalubak sin lalagut kura' iban nakamataud aku
 nakalabay kabinsanaan agun-agun na maka-
 matay kāku', sabab-karna' sin paghulas-sangsa'
 ku ha Almasi. ²⁴ Nakalima na aku nalubak
 sin manga pagkahi ku Yahudi sin lalagut kura',
 ampa nakakatluan tagsiyam in panglubak nila
 ha makaminsan. ²⁵ Nakatū na aku nalubak

sin manga kahuy kaagi sin manga tau dayn ha hula' Rūm iban nakaminsan piyagtilu' nila aku sin manga batu. Nakatū na aku nalunud ha lawd iban nakaminsan hangka-dūm hangka-adlaw aku hima'gum ha lawm dagat. ²⁶ Iban mataud kapiligruhan in kiyalabayan ku ha pagtulak-tulak ku. Nakalabay aku parasahan sin pagkugdanan dunuk iban sin pagkalangpasan. Sīsipihan aku mulahun sin manga pagkahi ku Yahudi iban sin manga tau bukun Yahudi amu in marugal kāku'. Pakain-pakain aku ha dāira na mayan, atawa ha hula' paslangan, atawa ha lawd, maanib sadja in labayan ku. Kiyalabayan ku in parasahan pagtipuhun sin manga tau, amu in nagpabaw'-baw' in sila manga Almasihin da isab biya' kāku'. ²⁷ Iban nakalabay tuud aku nagbuluk-binasa. Masuhul way na pagtūg ku iban magsandal na aku sin uhaw-hapdi' ku. Kamawmuhan kulang in kakaun ku iban tamungun ku. Kamawmuhan aku paghaggutun. ²⁸ Lāgi', bukun sadja isab kasigpitan tudju pa anggawta'-baran in kiyalabayan ku, sabab sampay in lawm pamikil ku, bīnasa da pasal sin manga halhiwal sin jamaa Almasihin katān. ²⁹ Bang awn kaingatan ku duun kaniyu bukun makusug in iman niya, masusa tuud in pamikil ku. Iban magdukka tuud aku bang awn duun kaniyu narā naghinang mangī'.

³⁰ Na, di' aku mabaya' magbantug sin baran ku, sagawa' bang aku malugus magbantug sin baran ku, wayruun dugaing hipagbantug ku dayn sin kasigpitan kiyalabayan ku, amu in magpakita' sin wayruun kusug-kawasa ku bang

baran-baran ku sadja. ³¹ In Tuhan, amu in Ama' sin Panghu' Īsa, iban amu in Tuhan subay sanglitun kasaumulan, siya in nakaingat sin bunnal katān in bichara ku. ³² Ha sa'bu ku duun ha dāira Damaskus in katān lawang guwaan sin ād batu sin dāira piyajagahan ha sundalu kaagi sin gubnul ha babaan sin pamarinta hi Sultan Aritas ha supaya aku masaggaw. ³³ Sagawa' wala' nila da aku nasaggaw sabab biyutang aku sin manga iban ku ha lawm ambung dakula', ampa nila aku tiyuntun dayn ha tandawan sin ād batu pa guwa' sin dāira. Na, nakapaguy aku.

12

In Manga Piyanyata' sin Tuhan kan Paul

¹ Na, pagga aku nalugus niyu magbantug sin baran ku, na bihaun minsan way pūs, hipagbantug ku kaniyu in pasal sin manga piyanyata' iban ingat piyalahil sin Panghu' Īsa kaku'. ² Awn hambuuk tau Almasihin kaingatan ku amu in naangkat pa taas surga', awn na hangpu' tag'upat tahun nakalabay. (Sagawa' di' ku matantu bang anggawta'-baran niya tuud in naangkat pa surga', atawa in manga kīta' niya piyanyata' sadja sin Tuhan kaniya. Amura Tuhan in makaingat ha yan.) ³ Na kabalikan ku in bichara ku. Kaingatan ku sin in tau yan naangkat pa surga', (sagawa' biya' na sin agi ku, di' ku isab matantu tuud kaniyu bang anggawta'-baran niya tuud in naangkat pa taas surga', atawa in manga kīta' niya, piyanyata' sadja sin Tuhan kaniya. Amura Tuhan in

makaingat ha yan.) ⁴ Didtu mayan siya ha surga', nakarungug siya manga pakaradjaan, amu in di' masabbut masibahat sin manga mānusiya', sabab langgal sara' bang bicharahun. ⁵ Na, ha pikil ku patut da isab bantugun ku in tau biya' ha yan, sagawa' di' aku magbantug sin baran ku.* Amura in hipagbantug ku in manga unu-unu amu in magpakita' kaniyu sin wayruun kusug-kawasa ku bang baran-baran ku sadja. ⁶ Bukun aku hambuuk tau dupang bang aku mabaya' magbantug sin baran ku, sabab in katān hipagbantug ku bunnal. Sagawa' di' na aku magbantug sin baran ku, sabab di' aku mabaya' makalandu' in sanglit sin manga tau ha pasal ku. In kabayaan ku sanglitun nila aku pasal sin manga hinang ku kīta' nila iban sin manga hindu' diyungug nila dayn kāku'.

⁷ Na, ha supaya in aku di' kumaruk in taas sin pag'atay ku umabbu pasal sin manga unu-unu makahaylan piyanyata' sin Tuhan kāku' didtu ha surga', hangkan piyaratungan aku sakit, amu in biya' hantang daraakun sin Saytan Puntukan magbinasa kāku' ha supaya aku di' umabbu. ⁸ Nakatū aku nangayu'-ngayu' pa Panghu' bang mayan īgan niya dayn kāku' in sakit ini. ⁹ Sagawa' amu ini in sambag niya kāku'. Laung niya, "In tabang ku kaymu makajukupan na sin katān kalabayan mu kasigpitan unu-unu na. Sabab duun na kakitaan mu in kusug ku bang wayruun na kaya mu tumabang sin baran

---

* **12:5** 12:5 In tau naangkat pa taas surga' amu in piyagbichara hi Paul, way na dugaing dayn sin baran niya. cf. 12:7.

mu.” Hangkan makuyag tuud aku magbantug sin in aku wayruun kaya tumabang sin baran ku. Sabab duun ha kalamma ku kananaman ku in kusug sin Almasi. ¹⁰ Hangkan, dayn ha sabab-karna' sin Almasi di' aku magparuli minsan unu in lamma kumugdan pa anggawta'-baran ku. Di' aku magparuli bang aku sipug-sipugun sin manga tau, sin manga kasigpitan kalabayan ku, sin paminjala' kaku' sin manga tau iban sin unu-unu kasusahan dumatung kaku'. Sabab bang way na kaya ku tumabang sin baran ku duun ku kananaman in kusug hirihil niya kaku'.

In Pīpikil hi Paul amu in Hikarayaw pa Manga Tau Kurintu

¹¹ Kaingatan ku biya' aku hambuuk tau dupang magbantug sin baran ku, sagawa' nalu-gus niyu aku himinang sin biya' ha yan. In katutūpan niya dapitan niyu aku bang aku bicharahun pa mangi' sin manga sumagga' kaku'. Tantu, minsan aku isab hambuuk tau wayruun kapusan, di' sa yan lumabi dayn kaku' in manga tau yan, amu in piyag'iyang niyu manga wakil umbulsatu sin Almasi. ¹² In duun pa aku kaniyu, kita' niyu na in katān hinang ku, amu in tanda' sin in aku bunnal tuud wakil sin Almasi. Siyandalan ku in unu-unu katān kasigpitan kimugdan pa baran ku bang mayan mapakita' ku kaniyu in manga paltandaan makaajayb, manga mu'jijat iban sin manga hinang amu in magpakita' sin kusug sin Tuhan. ¹³ Unu in dusa nahinang ku kaniyu? Kita' niyu na sin in unu-unu katān nahinang ku ha kaibanan Almasihin, nahinang ku da isab

duun kaniyu. Amu sadja in piyagbidnaan niyu, in kamu yan wala' ku siyusa piyangayuan sīn hipagbalanja' ku. Na, bang biya' amu yan in nahinang ku kasāan kaniyu, na, pangayuun ku, maapa niyu dakuman aku.

¹⁴ Na, bihaun saddiya na isab aku mamisita magbalik mawn kaniyu. Hikātū na mari in pagpamisita ku mawn kaniyu. In maksud ku mawn kaniyu bukun mangayu' tabang. Bukun sīn in piyuhung ku kaniyu sagawa' lasa niyu, sabab in kamu yan biya' na manga anak ku. Pagga kamu biya' na manga anak ku, na bukun katutūpan kāku' mangayu' balanja' dayn kaniyu, sabab biya' na sin agi sin magpamung, maas in wajib magbuhi' ha anak. ¹⁵ Hipag'ihilas ku tuud hirihil kaniyu in unu-unu awn kāku' iban sampay na sin baran ku bang mayan kamu katabangan ku. Sagawa' mayta' baha' magkukū' in lasa niyu kāku'? Malayngkan, magsusūng in lasa ku kaniyu.

¹⁶ Ha pikil ku di' kamu makapaylu bang aku imiyan wala' ta kamu piyabu'gatan nagbalanja' kāku' sin waktu aku duun kaniyu. Sagawa' awn imiyan duun kaniyu, amu agi, in aku kunu' panipu, iban iyakkalan ta kamu kunu' kaagi sin manga puting ku ha supaya kamu kakullian ku. ¹⁷ Biya' diin baha' in kakulli' ku kaniyu? Mayta' kiyullian kamu sin manga tau naraak ku mawn kaniyu? ¹⁸ In hi Titus iban sin hambuuk taymanghud taniyu Almasihin nag'iban kaniya nasabi ku pakawnun mamisita mawn kaniyu. Na, asubuhun ta kamu, kiyawaan ka kamu sīn hi Titus? Tantu di' kamu makaiyan biya'

ha yan, sabab kiyaiingatan niyu sin hi Titus iban aku sibu' da in maksud iban wayruun da piyagbidnaan sin hinang namu'.

¹⁹ Maray' napikil niyu na isab hangkan kami nagbichara biya' ha ini, bat manghuwas-huwas na isab kami sin manga kasāan biyutang niyu kāmū'. Na, nasā' tuud kamu bang biya' ha yan in pikil niyu. Sabab unu-unu in bichara namu' kaniyu katān, bilang tau agad ha Almasi ha pangatud sin Tuhan. Wayruun maksud namu' dugaing dayn sin tumabang magpahugut sin iman sin manga kamu bagay namu' kalasahan namu'. ²⁰ Bang ku pikilun na in pagpamisita ku mawn kaniyu hangkawun na aku, sabab in kabugaan ku pagdatung ku mawn kaniyu kakitaan ku in manga addat-tabīat niyu amu in di' makasulut kaku'. Damikkiyan, in kamu isab di' kasulitan kaku' bang ta kamu masagda sin manga addat-tabīat niyu yan. In kabugaan ku awn manga tau duun kaniyu nagkakalukalu, atawa awn tau maabughu' ha pagkahi niya, atawa awn tau di' katiyu'-tiyuan dugalan magtūy, atawa awn tau magpikil sadja sin hikarayaw pa baran niya, atawa awn tau magpitna iban manglimut sadja ha pagkahi niya, atawa awn tau mag'abbu sadja iban dumā maghiluhala'. ²¹ Lāgi', in kabugaan ku pagbalik ku mawn kaniyu iban makapagbalharap kitaniyu, dihilan aku sin Tuhan kasipugan pasal sin hinang niyu mangī'. Magkarukkaan tuud aku sin in manga tau amu in naghihinang mangī' sin nakauna wala' da napinda. Masi-masi da sila naghihinang maasihāt iban nagdurūl sin hawa-

napsu nila.

13

In Ganta' hi Paul Madtu pa Kurintu

¹ Na, hikātū na ini in pagpamisita ku mawn kaniyu, lāgi' biya' sin kiyai'ingatan niyu, bang awn tū atawa duwa tau sumaksi' sin kasabunnalan makajari na butangan hukuman in nakarusa. ² Bang sayuhun, in kapanaw ku mawn kaniyu amu in hikaruwa pagpamisita ku, asal ku na biyabandaan in sasuku' sin nakarusa tagna' iban na sin kamu katān. Sagawa', bihaun ha salugay di' pa aku dumatung mawn kaniyu, balikan ku na isab in pagbanda' ku kaniyu pasal sin manga dusa niyu. Sabab, bang aku makakawn na kaniyu, in sasuku' sin nakarusa tantu butangan ku na hukuman. ³ Na, amu yan in hinangun ku pagga kamu mabaya' kumita' tanda' dayn kāku', amu in magpakita' sin in bichara ku kaniyu, amuna in Parman sin Almasi piyanaug niya dayn kāku'. Ampa in Almasi jukup in kawasa niya sabab in katān piyahinang niya duun kaniyu unu-unu na, makawasa sadja. ⁴ Bunnal na sa bang aturun sin tau biya' hantang wayruun gaus sin Almasi, sabab miyatay siya liyansang pa usuk kaagi sin manga tau. Sagawa' minsan bihādtu buhi' da siya bihaun kaagi sin kusug sin kawasa sin Tuhan. Na, damikkiyan in manga kami amu in himambuuk pa Almasi biya' da isab kaniya, bang aturun biya' hantang way kawasa. Sagawa' bang kami makakawn na kaniyu, duun niyu na kananaman in kawasa

namu' amu in dihil kāmu' sin Tuhan sabab sin paghambuuk namu' iban sin Almasi.

⁵ Lilinga iban asubuha niyu in baran niyu bang in īman niyu ha Almasi dā tuud dayn ha lawm atay niyu. Tantu, bang kamu bunnal Almasihin, kaingatan niyu da bang in Almasi yan ha lawm atay niyu. Luwal dakuman bang in īman niyu kaniya bat ha simud sadja. ⁶ Nahuwat-huwat aku bang niyu kannalun marayaw kaingatan niyu na sin in kami bunnal tuud manga tau suku' sin Almasi. ⁷ Pangayuun namu' duwaa pa Tuhan bang mayan kamu di' makahinang kasāan, bukun ha supaya maiyan jimatu in hinang namu', sagawa' ha supaya muntul na in manga hinang niyu, minsan in kami biya' hantang wala' nakaamu. ⁸ Sabab di' kami makahinang sin unu-unu sumagga' sin kasabun-nalan. Gām mayan subay namu' tuud yan bawgbugan. ⁹ Makuyag kami minsan kami maiyan way kawasa, bang mayan kumusug na in īman niyu ha Almasi. Pangayu'-ngayuun namu' duwaa pa Tuhan bang mayan dumayaw na tuud in kawl-piil niyu. ¹⁰ Hangkan na asal ta na kamu parāhan sulat bābā wala' pa aku duun kaniyu, ha supaya kaawalan niyu na parayawun in addat niyu. Hāti pagdatung ku mawn, di' na aku malugus magpaguwa' sin kawasa ku magbungis kaniyu, sabab in kawasa dihil kaku' sin Panghu', amu in kawasa magpahugut sin īman niyu bukun magpahuka'.

In Manga Hilalaungan Kahinapusan

¹¹ Na, mahuli dayn duun manga taymanghud ku mamaid na kami kaniyu. Pagtuyu' tuud kamu ha supaya masampurna' in kawl-piil niyu. Dunguga niyu in manga hindu' ku. Pagsulut-sulut kamu pakaniya-pakaniya bat awn kasannyangan niyu. Na, bang niyu yan mahinang, in Tuhan, amu in puunan sin kasi-lasa iban kasannyangan, dumuun kaniyu.

¹² Bang kamu magbāk na iban sin manga pagkahi niyu Almasihin, pagsiyum kamu amu in tanda' sin pagkasi-lasa niyu.

¹³ Na, in manga pagkahi niyu katān suku' sin Tuhan dī ha ini, yari isab magpasampay sin salam-duwaa nila kaniyu.

¹⁴ Mura-murahan bang mayan di' mabugtu' in tulung-tabang kaniyu sin Panghu' Īsa Almasi, in kasi-lasa kaniyu sin Tuhan iban sin paghambuuk niyu, sabab-karna' yan in Rū sin Tuhan, ha lawm atay niyu.

Wassalam.

Kitab Injil (The New Testament)
Tausug: Kitab Injil (The New Testament) New
Testament

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tausug)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

b67de408-6583-5c24-a713-3add7b39f840